

тие и съзнание, както и да отстраним или поне да ограничим влиянието на онова негативно, което социално-историческото време е напластявало и наслажда в тяхното съдържание, форма и функционалност.

Проблематиката, свързана със социопропространствената дефинитивност на ромската екзистенция (взета в общностните или персоналнобиографичните ѝ параметри) не е случайно, а съвсем преднамерено и отговорно избрана. Защото във и чрез нея могат да се преосмислят и разберат почти всички страни на циганското съществуване, на неговата директно феноменологична и дискретно субстанционална природа и спецификация. Тя е онзи своеобразен „шперц“, който би ни помогнал да отворим и най-трудно поддаващите се врати, закриващи и възпрепятстващи проходите към разгадаване на деликатната материя на етничното своеобразие и етничната неповторимост.

Не смятам, че поднесеното в изложението на тази монография е моята първа и последна дума по тези проблеми. Искрено се надявам след време отново да се върна към тази проблематика, за да мога с по-друго „око“, с други амбиции и интереси да я обгърна и изследвам. Тази монография е отражение и плод на дългогодишните ми занимания с циганоложката материя, и то само на част от тях. Затова си заслужава да дам „гласност“ и на други мои изследвания по ромския проблем, които в една или друга степен също се докосват или основават на много от идеите, тезите и научните ми разбирания, лансирани и отстоявани в този труд. И чак след това от „върха“ на времето да погледна отново натам, откъдето се е започнало, откъдето е била направена „първата крачка“ на похода в териториите на анализа и трактовката на циганските проблеми, на техните исторически и съвременни версии и стойности.